

Tehetségondozás Magyarországon (múlt, jelen, jövő)

(nemzetközi tehetségkonferencia 2006)

Amire méltán vagyunk büszkék

Nemzetközi Diákolimpiák

Éremtáblázat

Matematika, Kémia, Fizika, Informatika, Filozófia

	arany 	ezüst 	bronz 	dicséret
2001.*	0	11	6	2
2002.*	5	6	7	1
2003.	3	5	6	7
2004.	6	8	4	3
2005.	6	4	9	2

A tehetség fogalma

„Ahogy ma látom, kutatónak születtem. Azt hiszem, a legtöbb gyerek kíváncsian kutakodó fejjel jön világra. Talán ezért lettem tudós, mert valamilyen értelemben gyermek tudtam maradni.”
(Szilárd Leó)

- **1985: B. S. Bloom: tehetség = átlagon fölüli képességekkel és személyiségjegyekkel megáldott ember** (művészek, tudósok, sportolók - később: az üzleti világ sikeres menedzserei, politikusok, vallási vezetők is), **aki rendkívüli teljesítményekre képes** („Developing Talent in Young People” című könyv a 120 tehetség körében végzett kutatásról).
- **Renzulli (amerikai pszichológus): a tehetség az értelmi képesség (az intelligencia), a kreativitás (az eredetiség) és a feladat iránti elkötelezettség (szorgalom, kitartás) egybeesése.**

Törvényi háttér

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény:

I. FEJEZET, Alapelvek

- 4.A § (2): Az egyenlő bánásmód követelménye alapján a közoktatásban minden gyermeknek, tanulónak joga, hogy vele összehasonlítható helyzetben levő más személyekkel azonos feltételek szerint részesüljön velük azonos színvonalú ellátásban.
4. § (7): A közoktatásban **a gyermek mindenképp felett álló érdeke különösen, hogy ...**
- b) az e törvényben meghatározottak szerint minden segítséget megkapjon képessége, tehetsége kibontakoztatásához, személyisége fejlesztéséhez, ismeretei folyamatos korszerűsítéséhez.**

II. FEJEZET, A gyermekek, a tanulók jogai és kötelességei

10. § (3) A gyermeknek, tanulónak joga, hogy
- a) képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mértén tovább tanuljon, illetve alapfokú művészetoktatásban vegyen részt tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében;

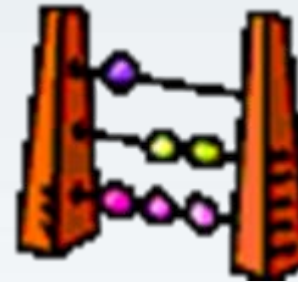
PI: Alapfokú művészeti oktatásban 2005-ben 310 000 diák részesült!

135 E zene, 100 E tánc, 55 E képző- és iparművész, 20 E szín- és bábjáték.

Tehetséggondozó programok típusai napjainkban a magyar közoktatásban (1)

a) Az iskola pedagógiai programjában egy-egy tantárgyhoz kötötten vagy komplexen felvállalt tehetséggondozás (általában a gazdagítás) szervezeti formái:

- tagozat
- emelt szintű képzés
- nívó csoportok
- fakultációk
- tanórai differenciálás

Pl.: 2003-tól kezdve 5%-ról 12%-ra növekvő időkeret egyéni foglalkozásra.
Nyelvi előkészítő évfolyam: 430 középiskolában, 15 000 9. évf. tanuló.

b) Tanórán kívüli programok speciális képességek szerint

- sport
- táncművészet
- színjátszás
- zene
- idegen nyelv
- csillagászat
- számítástechnika
- dráma stb.

Tehetséggondozó programok típusai napjainkban a magyar közoktatásban (2)

- c, **Útravaló Ösztöndíjprogram** (több mint 20 000 diák)
 - **„Út a tudományhoz”** (77 nyertes kutatási pályázat – a természettudományok témakörében 49, a műszaki tudományok témakörében 22, a matematika témakörében 6 darab – született **53 iskolából, és ez 306 középiskolás tanulót érint. Összesen 30 mFt támogatás.**)

Tehetséggondozó programok típusai napjainkban a magyar közoktatásban (3)

*hátrányos helyzetű és halmozottan
hátrányos helyzetű tanulók számára
mentor tanári segítség és ösztöndíj:*

- **„Út a középiskolába” (8942 diák)**
- **„Út az érettségihez” (9550 diák)**
- **„Út a szakmához” (1553 diák)**

Tehetséggondozó programok típusai napjainkban a magyar közoktatásban (4)

e) Néhány komplex tehetséggondozó program

1. Arany János Tehetséggondozó Program (AJTP):

- a gazdagítás, a tehetséggondozás és a hátránykompenzáció összekapcsolása
- komplex fejlesztés a Renzulli-modellt alapul véve alapul, részint tanórai, részint tanórán kívüli gazdagító programok mentén az iskolában és a kollégiumban;
- tudományos megalapozottság (23 iskola-kollégium intézmény-párban), jelenleg közel 3000 tanulóval, dupla normatív támogatás mellett

Az Arany János programmal a konferencia résztvevői részletesen megismerkednek a szerdai BAZ megyei látogatás során.

Tehetséggondozó programok típusai napjainkban a magyar közoktatásban (4)

2. Egyéb tehetséggondozó programok, amelyek egy-egy kutató csoporthoz, műhelyhez, iskolához kötődnek:

Jellemző itt is a tudományos megalapozottság, komplex fejlesztés, nem csak az intellektuális képességekre koncentrálnak. Pl.:

- törökszentmiklósi Bethlen Gábor Református Ált. Iskola - 1987 óta,
- mátészalkai Móricz Zs. Ált Iskola - 1991 óta,
- a szerencsi Bólyai Ált iskola - 1990 óta,
- a sárospataki Árpád Vezér Gimnázium - 1993 óta (ők az AJTP-ben is részt vesznek),
- a budapesti Balassi Bálint Gimnázium - 1992 óta

Tehetséggondozó programok típusai napjainkban a magyar közoktatásban (5)

- f) Egyéni mentorok (pl. híres tudósok, akadémikusok, kutató professzorok, tanárok) kutató diákoknak
- A kutatás iránt érdeklődő határon inneni és túli, több mint 5000 diák középiskolai diák számára a **Kutató Diákok mozgalom** keretében 1995 óta. (Most már közel 800 mentor és 37 kutatóhely.)

A legjobb magyar középiskolás kutató diák 2002-től a Nobel-díj osztó ünnepség vendége.

Tehetséggondozó programok típusai napjainkban a magyar közoktatásban (6)

g) Versenyeztetés ("Európa bajnokai vagyunk":

évente több mint 250 000 diák versenyez csak az OM által támogatott versenyeken!)

- Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny (érettségi kedvezmény is)
- OM által anyagilag és/vagy szakmailag támogatott további versenyek, amelyeket az OM háttérintézményei vagy szakmai és civil szervezetek szerveznek (a versenylista megjelenik évente a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben)
 - többfordulós, főleg középiskolai (de van ált isk. is)
- Nemzetközi Diákolimpiák:
 - Matematikai
 - Kémiai
 - Fizikai
 - Informatikai
 - Filozófiai

Tehetséggondozó programok típusai napjainkban a magyar közoktatásban (7)

- Nemzetközi Földrajz verseny
- 2 európai verseny (fizikusok, kutatók)
- A Magyar Köztársaság jó tanulója, jó sportolója cím
- Országos Ifjúsági Tudományos és Innovációs Verseny (felvételi többletpont is)
- Tudományos Diákkörök Országos Konferenciája (TUDOK) (felvételi többletpont is)...

h) Fesztiválok, táborok, kiállítások

- Tantárgyakkal kapcsolható – elsősorban nyári – táborok diákoknak és tanároknak

AJTP fesztivál - Pécs

i, Tehetséggondozó/tehetséggondozással foglalkozó központok, decentrumok

A tehetséggondozás egyik formája

A tehetségfejlesztő Tanácsadó Központ / decentrum
tevékenységi területei lehetnek:

- **Tanácsadás**
- **Tehetségazonosítás**
- **Tehetséggondozás**

BAZ megyében létrehoztak 5 decentrumot és számos tehetséggondozó műhelyt.

Magyar Tehetséggondozó Társaság.

Felsőoktatási tehetséggondozás az 1950-es évektől (1)

*"...az egyetem tudományos tanításának színvonalát
egyedül tanárainak egyénisége állapítja meg"*

(Eötvös Loránd nevezetes 1891. szeptember 15-i
rektori székfoglaló beszéde)

Tudományos diákköri tevékenység (TDK)

Tudományos diákköri mozgalom: az első miniszteri utasítás dátuma
1952.

Az első tudományos diákkörök nagyobb része természettudományi
és műszaki jellegű volt, de volt közöttük pedagógiai diákkör is.

Az önképzőköri tevékenység hagyományaira építve:

- a hallgatók egy részének önképzési szándéka
- a minőségi képzés iránti igény
- a felsőoktatási tudományos utánpótlás elősegítésének szándéka
hívta életre.

Felsőoktatási tehetséggondozás (2)

A tehetséges hallgatók fejlődését szolgálja:

- az MSc képzések bevezetése
- a szakkollégiumi normatíva
- a Szakkollégiumi Tanács
- a doktori ösztöndíjaknak - a sikeres doktori védés után - az állam által visszafizetett hitellel való két éves meghosszabbítása
- a posztdoktori ösztöndíjak tervezett rendszere.

A fél évszázados tudományos diákköri mozgalom nemzetközi mércével mérten is kiemelkedően sikeres Hungarikum.

A kormány támogatásával 2006-ban elindul a Nemzeti Tehetségsegítő Program (tervezet)

Nemzeti Tehetségsegítő Tanács

- A tehetséges fiatalok segítségével foglalkozó hazai és határon túli magyar civil szerveződések kezdeményezésére – munkájuk összefogására és megismertetésére, valamint a tehetséges fiatalok felismerésének, kiválasztásának és segítségének támogatására 2006 tavaszán jött létre. (A kormány is támogatja.)

**2004: Nádori Jakab 2 éves. Figyeljünk rá,
hamarosan jön az iskolába!**

